

Bureauonderzoek Archeologie

Plangebied Weemselerveld Fase 3 te Albergen, Gemeente Tubbergen

Concept

Opdrachtgever

De heer W. Bekke
BJZ.nu
Twentepoort Oost 16A
7609 RG Almelo
E: info@bjz.nu
T: 0546 – 45 44 66

Projectnummer

2011205

Kenmerk

EKU/DIR/HAMA/2011205

Eindredactie/kwaliteitscontrole
Drs. E.E.A. van der Kuijl

Paraaf

Datum

11-11-2011

Project : Bureauonderzoek Archeologie Plangebied Weemselerveld Fase 3 te Albergen
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/2011205

Colofon

Opdrachtgever	De heer W. Bekke, BJZ.nu Almelo
Project	Bureauonderzoek Archeologie Plangebied Weemselerveld Fase 3 te Albergen
Projectnummer	2011205
Titel	Bureauonderzoek Archeologie Plangebied Weemselerveld Fase 3 te Albergen
Datum en versie	11-11-2011 versie 1.1
Auteurs	Ing. R. de Graaf en drs. E. van der Kuijl
Redactie	Drs. E. van der Kuijl – Hamaland Advies
Afbeelding voorzijde:	<i>Satellietfoto van het plangebied. Bron: Google maps.</i>

Inhoud

1.	Inleiding.....	4
1.1	Inleiding en onderzoekskader	4
1.2	Doel en vraagstelling van het bureauonderzoek.....	4
1.3	Werkwijze	5
1.4	Beleidskaders.....	5
1.5	Administratieve gegevens	7
2	Bureauonderzoek en verwachtingsmodel.....	8
2.1	Landschapsgenese	8
2.2	Historische ontwikkeling plangebied en Albergen.....	11
2.3	Archeologische waarden.....	12
2.4	Archeologisch verwachtingsmodel.....	13
3	Conclusie en aanbeveling.....	15
	Gebruikte literatuur.....	16
	BIJLAGEN	17

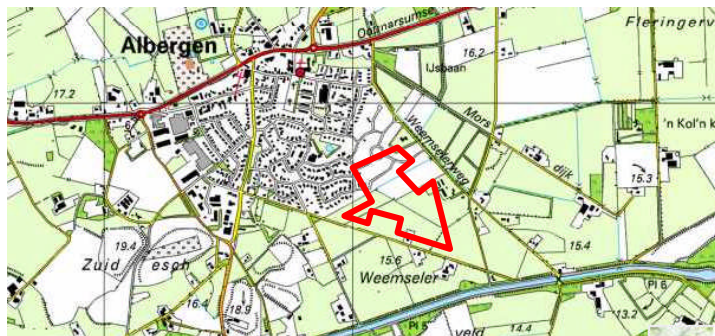
1. Inleiding

1.1 Inleiding en onderzoekskader

Hamaland Advies heeft in opdracht van BJZ.nu te Almelo een archeologisch onderzoek uitgevoerd voor het plangebied Weemselerveld, fase 3 te Albergen. De aanleiding voor het onderzoek wordt gevormd door de geplande aanleg van een nieuwbouwwijk. (zie bijlage 1).

Het plangebied ligt aan de zuidoostzijde van de bebouwde kom van Albergen tussen de Weemselerweg en Brakenweg in het oosten, Molendijk in het westen en de bestaande wijk in het noorden. De grondwerkzaamheden kunnen verstorend zijn voor eventueel in de ondergrond aanwezige archeologische waarden. Daarom dient voorafgaand aan deze werkzaamheden archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd te worden. Het uitgevoerde onderzoek bestaat uit een KNA conform bureauonderzoek dat aangevuld is met een verkennend inventariserend veldonderzoek. In overleg met de regionaal archeoloog drs. H.Oude Rengerink is bepaald dat in eerste instantie volstaan kan worden met een verkennende in plaats van karterende boringen.

Het bevoegd gezag, de gemeente Tubbergen en diens adviseur (de heer regionaal archeoloog drs. H. Oude Rengerink van het Oversticht), zullen de resultaten van het bureauonderzoek toetsen.

Afbeelding 1: Topografische kaart Albergen met plangebied (bron: Topo kaart 28E en 28G 1:25000, 1995)

1.2 Doel en vraagstelling van het bureauonderzoek

Het doel van het bureauonderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en om het plangebied. Op basis van de verworven informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie opgesteld.

De volgende vragen zullen, indien mogelijk, beantwoord worden:

- Wat is de bodemopbouw en de vermoedelijke intactheid van het bodemprofiel binnen het plangebied?
- Kunnen er archeologische vindplaatsen in het onderzoeksgebied aanwezig zijn?

Het antwoord op deze vragen zal worden verwerkt in een archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied, waarbij aangegeven zal worden of een nader onderzoek door middel van karterende boringen nodig zal zijn of niet.

- Is aanvullend onderzoek door middel van karterende boringen noodzakelijk?

1.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, 3.1) en bestaat uit de volgende onderdelen:

1. beschrijving van de huidige situatie en de toekomstige situatie (KNA LSO2);
2. beschrijving van de historische situatie en de landschappelijke ontwikkeling (KNA LSO3);
3. beschrijving van de bekende archeologische waarden (KNA LSO4);
4. het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel (KNA LSO5).

Om tot een gefundeerd archeologisch verwachtingsmodel te komen is voor het onderzoek relevant bronnenmateriaal geraadpleegd. Door informatie uit verschillende invalshoeken samen te voegen ontstaat de mogelijkheid dwarsverbanden te leggen tussen de diverse brontypen en aan de hand hiervan een geïntegreerd archeologisch verwachtingsmodel op te stellen. De gegevens voor het bureauonderzoek zijn conform uitvoeringsvoorwaarden voor een bureauonderzoek d.d. januari 2011, ontleend aan:

- Archis, het geautomatiseerde archeologische informatiesysteem voor Nederland
- geomorfologisch, geologische, bodemkundig, topografisch en historisch kaartmateriaal;
- Gemeentelijke archeologische verwachtings- en advieskaart (2008)
- archeologische rapporten en publicaties;
- Heemkundekring Tubbergen
- telefonisch overleg met de heer drs. H. Oude Rengerink (Regionaal Archeoloog van het Oversticht).

1.4 Beleidskaders

Rijksbeleid

In 1992 werd in Valetta door de Ministers van Cultuur van de bij de Raad van Europa aangesloten landen het 'Europees Verdrag inzake de bescherming van het Archeologisch Erfgoed', beter bekend onder de naam 'Verdrag van Malta', ondertekend. De Wet op de Archeologische Monumentenzorg is op 1 september 2007 in werking getreden. De nieuwe wet heeft zijn beslag gekregen via een wijziging van de Monumentenwet 1988, aanpassingen

in de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) en enkele andere wetten en met de invoering van de Wabo (2010). Met de nieuwe Wet op de Archeologische Monumentenzorg is het accent komen te liggen op het streven naar het behoud en beheer van archeologische waarden in de bodem (in situ) en het beperken van (de noodzaak van) archeologische opgravingen. Uitgangspunt van het nieuwe beleid is tevens het principe 'de verstoorder betaalt'. Bij het voorbereiden van werkzaamheden die het bodemarchief kunnen verstoren (zoals de aanleg van een weg, een nieuwe woonwijk, een bedrijventerrein), dient onderzocht te worden of daardoor archeologische resten verstoord kunnen worden. Als uit het onderzoek blijkt dat er archeologische waarden aanwezig zijn en deze niet ter plaatse behouden kunnen blijven, dan dient de initiatiefnemer van het werk de kosten te dragen die gepaard gaan met het opgraven en conserveren van de plaats. Met de introductie van de nieuwe wet zijn de kerntaken en bestuurlijke verantwoordelijkheden van gemeenten veranderd. Eén van de belangrijkste consequenties is, dat gemeenten een centrale rol is toegekend in de bescherming van archeologisch erfgoed. In de wet is bepaald, dat gemeenten door inzet van een planologisch instrumentarium het archeologisch belang dienen te waarborgen.

Bescherming van het archeologisch erfgoed kan onder meer vorm krijgen door in bestemmingsplannen regels ter bescherming van bekende en te verwachten archeologische

waarden op te nemen. In de regelgeving is vastgelegd dat in het kader van een omgevingsvergunning van de aanvrager geëist kan worden dat hij een rapport overlegt waarin de archeologische waarde van het te verstoren terrein voldoende is vastgesteld. Voor de toetsing van archeologische waarden is een archeologisch bestel ontwikkeld, waarmee de archeologische waarde van een terrein bepaald kan worden door middel van een getrap systeem van onderzoek. In het kader van het vrijstellingsbesluit volstaat in eerste instantie een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO-K).

Provinciaal Beleid

Het provinciaal beleid van Overijssel t.a.v. cultuurhistorie en archeologische monumentenzorg is vastgelegd in het streekplan Overijssel 2000+. Vastgesteld bij besluit van Provinciale Staten van Overijssel van 13 december 2000, nummer 44.

De hoofddoelen van het provinciaal archeologisch beleid zijn:

- De archeologische objecten, historisch landschap en gebouwde elementen (cultureel erfgoed) zijn de fysieke neerslag van menselijke activiteiten in het verleden. Het beleid gericht op het behoud c.q. de bescherming van deze voor Overijssel unieke waarden.
- Bij ontwikkelingen van functies aansluiten bij de waarden van cultureel erfgoed (archeologie, historisch landschap, monumenten). Dit betekent dat in een vroeg stadium van ruimtelijke planvorming de belangen van de archeologie moeten worden meegenomen.
- Het behoud van het archeologisch erfgoed in de bodem ter plekke.(in situ)
- Financiële consequenties zijn in beginsel voor de initiatiefnemer.
- Duurzaam behoud en beheer van het archeologisch erfgoed ex situ (het depot), als behoud in situ onmogelijk blijkt;

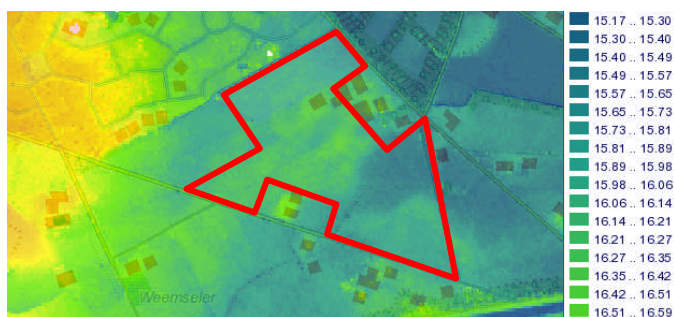
Gemeentelijk beleid

Met de invoering van de Wet op de archeologische monumentenzorg in 2007 is de verantwoordelijkheid voor het bodemarchief gedelegeerd aan gemeenten. Gemeente Tubbergen beschikt derhalve over eigen archeologiebeleid en treedt op als bevoegd gezag. De gemeente beschikt tevens over een archeologische waarden- en verwachtingenkaart. Verder zijn de landelijke en provinciale richtlijnen leidend voor het opstellen en toetsen van het onderhavig onderzoek.

1.5 Administratieve gegevens

Tabel 1: Gegevens projectgebied

Provincie	Overijssel
Plaats	Albergen
Gemeente	Tubbergen
Toponiem	Weemselerveld zuid fase 3
Kaartblad	28E en 28G
CIS code	49221
Huidig grondgebruik	Agrarische bebouwing, bouwland, akkerland, afwateringen, houtwallen
Toekomstig grondgebruik	nieuwe woonwijk
Omvang van de ontwikkeling	Ca 9 ha
Bodemtype	Hn21/Hn23 Veldpodzol zwaklemig/lemig pZg23 Beekeerdgrond
Geomorfologie	2R2 Ondiepe dalen 3L2a Dekzandwelingen 3K16 Dekzandrug lage heuvels
Periode	Prehistorie t/m Nieuwe Tijd
<p>Het centrumcoördinaat van het plangebied is: x: 249.301 y: 487.552</p> <p>De hoogte van deze centrumcoördinaat bedraagt circa 16,35m + NAP De hoogte in het plangebied varieert van 15,22 tot 16,58m +NAP. (bron: www.ahn.nl).</p>	

Afbeelding 2: Hoogteligging plangebied (bron: www.ahn.nl)

2 Bureauonderzoek en verwachtingsmodel

2.1 Landschapsgenese

Inleiding

Het onderzoeksterrein ligt in het agrarisch gebied grenzend aan de zuidelijke bebouwde kom van Albergen. Ten zuiden van het gebied stroomt het kanaal Almelo-Nordhorn. Ten behoeve van de geplande woningbouw worden de agrarische bedrijven beëindigd en resteert daar de agrarische woonbebouwing.

Het perceel is zover te herleiden uit historische bronnen als agrarisch gebied voortgekomen uit het Weemselerveld, een uitgestrekt heidegebied met diverse benamingen, dat grote delen van de regio besloeg. Door uiteindelijke ontginning na 1922 is het geschikt gemaakt als agrarisch weidegebied. De boerderij in het oostelijk deel dateert van begin 20^e eeuw. De wegen Weemselerweg, Brakenweg en Molendijk zijn vanaf de eerste historische kaarten als zodanig al aanwezig. In de loop van de jaren zijn ze iets rechter gemaakt en verhard. De Weemselerweg verbond toen en verbind nu nog het centrum van Albergen met het buurtschap Weemselo. Al is dit buurtschap als zodanig niet meer op de topografische kaart van 1995 te vinden.

Geomorfologie en bodemgesteldheid

Het onderzoeksterrein is onderdeel van het oostelijk Zandgebied (Berendsen, H.J.A., 2005, 2008). In het gebied is tijdens de laatste ijstijd (Weichselien, 120.000-11.700 jaar geleden) onder invloed van relatieve droogte in combinatie met een schaars begroeid landschap op grote schaal dekzand afgezet.

Het dekzandrelief bestaat voor het grootste gedeelte uit dekzandruggen en dekzandwelvingen. De ruggen zijn vaak duidelijk te zien en kunnen meer dan 1,5 m boven hun omgeving uitsteken. De dekzandwelvingen zijn minder geaccidenteerd.

Het dekzandpakket betreft de Formatie van Boxtel (Laagpakket van Wierden). In dit dekzandpakket is door bodemvorming een podzol ontstaan. Podzolbodems ontstaan door een eeuwenlang proces van uitspoeling en inspoeling in leemarm dekzand. Ten gevolge van het neerslagoverschot in Noordwest-Europa migreren organische en minerale stoffen uit de bovengrond.

In het Holoceen, dat circa 10.000 jaar geleden begon, werd gedurende een warmer en vochtiger wordend klimaat het dekzandrelief door vegetatie vastgelegd.

Het onderzoeksgebied ligt volgens de geomorfologische kaart van Nederland (RGD/Stiboka 1977) voor het grootste deel op een welving (3L2a), in het zuidelijk gebied in een lage rug (3K16) en in een ondiep dal in het uiterste Noordoosten (2R2).

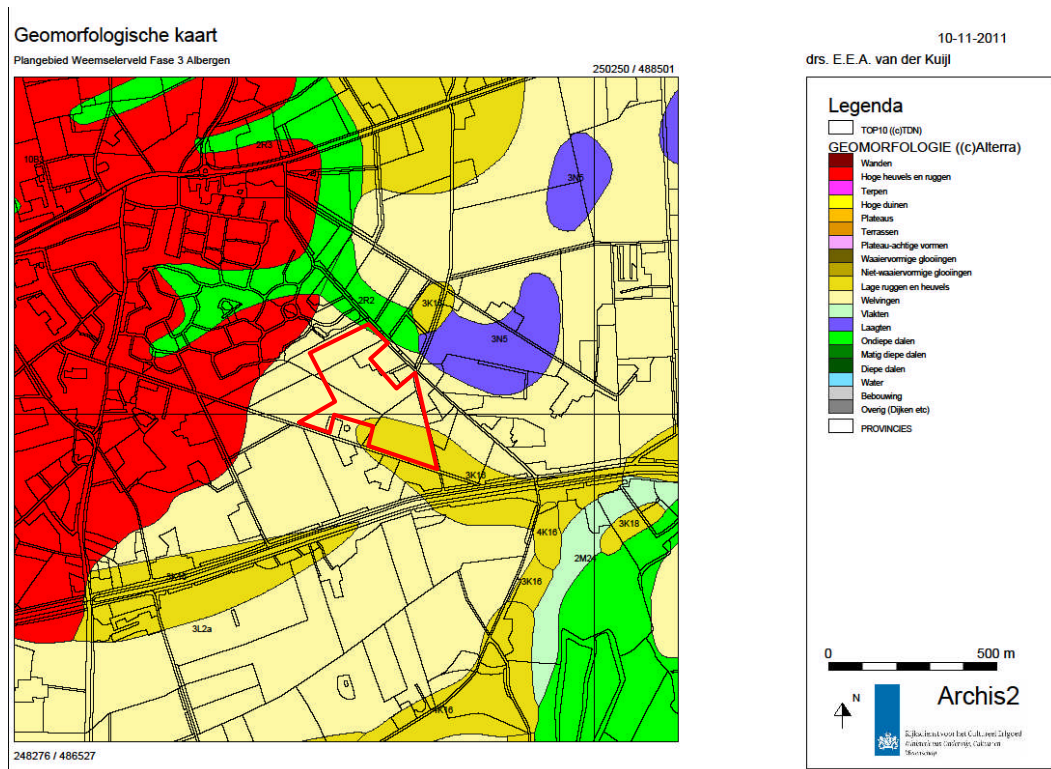
Dit wordt bevestigd door de Archeologische verwachtingen- en advieskaart 2008 van de gemeente Tubbergen (dekzandwelvingen en -vlakten en overige laagten).

Uit archeologisch oogpunt zijn de hoger gelegen zandgronden interessant als vestigingsplaats voor mensen. De bodemkaart geeft aan dat in het onderzoeksgebied beekerdgronden voorkomen. Eerdgronden zijn gronden met een 'niet vergraven, humushoudende bovengrond' die tussen de 15 cm en 50 cm dik is. Deze worden ook wel esdekken genoemd. Een esdek is ontstaan door het eeuwenlang opbrengen van potstalbemesting bestaande uit stalmest en/of bosstrooisel. Dat strooisel bestond uit pluggen die in de stal werden gelegd om de uitwerpselen van het gestalde vee op te vangen. De pluggen werden met de uitwerpselen als mest op de akker gebracht. Op deze wijze kon een

akkercomplex op zandgrond gedurende eeuwen jaarlijks opnieuw bebouwd worden zonder dat de bodem uitgeput raakte. De vorming van een esdek gaat terug tot de 11e eeuw. Op deze wijze kon het land rond het akkercomplex gedeeltelijk ontgrond raken, terwijl de akkergrond tot ruim een meter opgehoogd kon worden.

In gebieden met esdekken dient vanwege de conserverende werking ervan rekening gehouden te worden met een verhoogde trefkans op intacte vindplaatsen. De mate van intactheid van de bodem is mede bepalend voor de conserverende werking op de onderliggende archeologische resten.

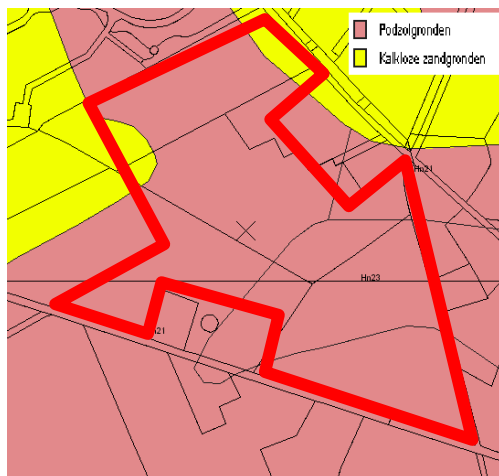
Afbeelding 3: Geomorfologische kaart met de situering van het plangebied binnen het rode kader

Bodem

Op de bodemkaart wordt het plangebied getypeerd met de volgende bodemtypen:

pZh23	Beekeerdgrond	5% NO nabij Weemselerweg
Hn21/Hn23	Veldpodzol	95% van gebied

(bron: Archis, zie bijlage 2)

Het moedermateriaal is gekarteerd als:

2R2	Beekdal	2% NO nabij Weemselerweg
3L2a	Grondmorenewelving met dekzand	80% van gebied
3K16	Dekzandrug	18% Zuidelijk deel

(bron: Archis, zie afbeelding 3)

Grondwater

Het gebied heeft de volgende Grondwatertrappen: III, V en VI.

Grondwatertrap	GHG cm onder maaiveld	GLG cm onder maaiveld	
III	< 40	80 – 120	22% Midden
V	< 40	> 120	8% O en W
VI	40 – 80	> 120	70% Z en NO

(bron: Archis, zie afbeelding 3)

Afbeelding 4 Grondwatertrappen plangebied

2.2 Historische ontwikkeling van Albergen en het plangebied

Albergen is een dorp gelegen tussen Almelo (westelijk 7 km), Hengelo (zuidelijk 12 km) en Oldenzaal (zuidoostelijk 14 km). Het dorp bestaat al sinds de 15e eeuw, mede door de aanwezigheid van het Sint Antoniusklooster. Dit klooster heeft op de plek gestaan van de huidige St. Pancratiuskerk.

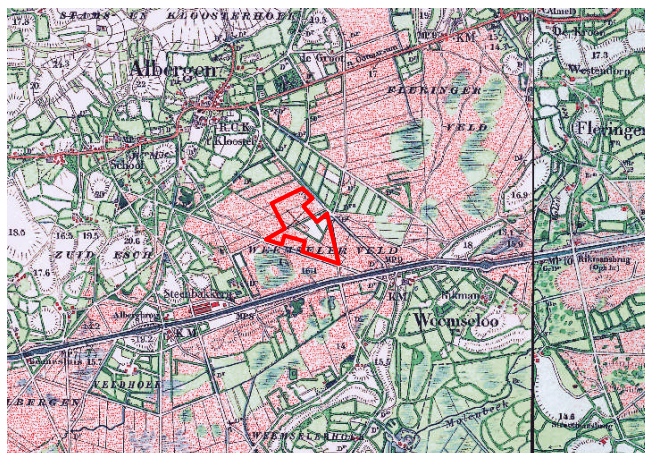
Aan de zuid en oostzijde van Albergen waren vroeger vooral heidegebieden aanwezig. Karakteristieke houtwallen en glooiende esgronden bepalen het beeld aan voornamelijk de noordkant van het dorp, terwijl het kanaal Almelo-Nordhorn aan de zuidkant het dorp begrenst.

Het kanaal Almelo-Nordhorn werd gegraven aan het eind van de 19e eeuw. Het 37,6 kilometer lange kanaal, had oorspronkelijk een breedte van 13,9 meter aan de oppervlakte en 7,5 meter op de bodem. Het kanaalvak van Almelo tot de grens bij Denekamp werd in 1886 in gebruik genomen. Aanleiding van de aanleg was een verdrag tussen de Nederlandse en Pruisische regering uit 1876, dat gesloten werd omdat men hoge verwachtingen had van verbindingen tussen waterwegen in Duitsland en Nederland. Tot drukke scheepvaart kwam het niet, omdat bij de voltooiing van het kanaal de schepen al te groot waren voor het ondiepe water. In het topjaar 1912 telden de sluiswachters nog geen vijfhonderd schepen, minder dan twee per dag. Dit aantal nam nog verder af na de opening van het Twentekanaal. In 1960 voer het laatste (turf-)schip door het kanaal.

Het plangebied heeft tot in het begin van de 20^e eeuw deel uitgemaakt van het uitgestrekte heidegebied Weemselerveld. (zie afbeelding 5). De Brakenweg liep nog dwars door de heide en het Weemselerveld was eveneens een woestenij, die pas in de jaren twintig met behulp van Almeloze werkelozen in cultuur werd gebracht. De sloten die toen zijn gegraven zijn nu nog aanwezig.

De eerste boerderij in het gebied, gelegen aan de Weemselerweg 34, is rond 1880 gebouwd en nu nog aanwezig. De 2^e boerderij aan de Molendijk verscheen pas veel later.

Alle wegen in het gebied zijn oude heidewegen die later recht zijn gemaakt en verhard. De weg die de oude boerderij aan de Weemselerweg 34 in westelijke richting verbindt met de Molendijk is een van deze oud heidewegen. Het noordelijk deel van deze weg is in tussen 1955 en 1965 weggeploegd. Met het zuidelijk gedeelte gebeurde dit tussen 1966 en 1976. Het huidige nieuwbouwplan is fase 3 van de hele zuidelijke uitbreiding Weemselerveld. Aan de bestaande kern zijn vanaf 2004 (fase 1) en april 2008 (fase 2) in totaal ca 90 woningen gebouwd.

Afbeelding 5: Historische topografische kaart 1900

(bron: Bonneblad 1900)

2.3 Archeologische waarden

In het plangebied zelf heeft nog niet eerder archeologisch onderzoek plaatsgevonden.

In een straal van 500 meter rond het plangebied zijn geen waarnemingen, vondstmeldingen en onderzoeksmeldingen in Archis opgenomen.

De waarnemingen, vondstmeldingen en onderzoeksmeldingen in Archis binnen een straal van 1.000 meter zijn in tabel 2 opgenomen.

Tabel 2: Waarnemingen, Vondsten en Onderzoeken 1.000 meter rondom het plangebied (bron: Archis)

	CAA-nr.	Ligging t.o.v. plangebied	Vondsten	Periode
Waarneming	13123	620m WZW	Vuursteen Trapezium Vuursteen spits Vuursteen	Mesolithicum midden: 7100 - 6450 vC tot Mesolithicum laat: 6450 -4900 vC Mesolithicum: 8800 - 4900 vC
Waarneming	23123	812m NW	Kloostercomplex: - Daklei - Keramiek-Baksteen - Greppel/sloot - Brokken - Bentheimersteen - Keramiek Fundering	Middeleeuwen: 450 - 1500 nC tot Nieuwe tijd B: 1650 - 1850 nC
Waarneming	13242	815m NW	Kloostercomplex: - Gracht	
Waarneming	18711	947m WZW	Nederzetting: - Vuursteen Kling - Vuursteen gereedschap	Mesolithicum: 8800 - 4900 vC

2.4 Archeologisch verwachtingsmodel

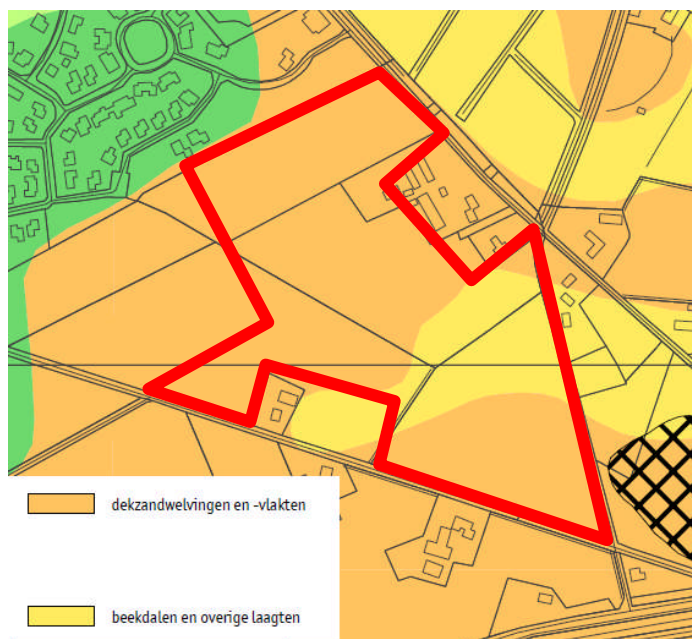
Op grond van de bekende geologische, landschappelijke, aardkundige, archeologische en historische gegevens in en rond het plangebied kan de archeologische verwachting worden bepaald. De archeologische verwachting van het plangebied conform Archeologische verwachtingenkaart 2008 van de gemeente Tubbergen is:

Dekzandlandschap	Verwachting	beleidsadvies
dekzandwelingen en -vlakten	Middelmatig voor archeologische resten uit alle perioden. Een verhoogde kans op archeologische resten uit de Steentijd op de hoogste delen van dekzandwelingen en op resten uit de Late Middeleeuwen langs randen van dekzandhoogten en ruggen met een plaggendeck. Archeologische resten vlak onder het maaiveld daardoor kwetsbaar voor bodemingrepen. Archeologische resten hierdoor vaak minder goed geconserveerd.	Archeologisch onderzoek noodzakelijk in plangebieden groter dan 5000 m ² bij bodemingrepen dieper dan 40 cm. Voor gebieden kleiner dan 5000 m ² geldt vrijstelling voor archeologisch onderzoek.
beekdalen en overige laagten	Laag voor archeologische resten uit alle perioden. Hoofdzakelijk archeologische resten die in verband staan met beekdalgebonden activiteiten, zoals bruggen, voordes, watermolens etc. en mogelijk archeologische resten, bijvoorbeeld afvaldumps, die in verband staan met bewoning op nabij gelegen, hoge gronden. Verder diverse categorieën losse vondsten.	Archeologisch onderzoek noodzakelijk in plangebieden groter dan 5000 m ² bij bodemingrepen dieper dan 40 cm. Voor gebieden kleiner dan 5000 m ² geldt vrijstelling voor archeologisch onderzoek.

Het onderzoeksgebied, gelegen net ten zuiden van de bebouwde kom van Albergen ligt in een gebied met dekzandwelingen waarop oude landbouwgronden (esdekken) zijn aangelegd. Door de relatief hoge ligging op de dekzandwelingen in het landschap is het plangebied geschikt voor bewoning vanaf het Laat Paleolithicum.

Het oude heidegebied is in het begin van de 20^e eeuw ontgonnen. Vanuit de bestaande heidewegen zijn afwateringen gegraven en is het gebied bemest met heideplaggen met ca 0,5 meter. Modern landbouwkundig gebruik en het dempen van sloten en het omploegen van een oude weg, hebben op de bodemopbouw een verstorend effect. Geschat wordt dat bodem ter plaatse als gevolg verwachting geen onverstoord profiel meer heeft. Daar de dikte van het esdek echter tot 50cm kan bedragen, kunnen diepere bodemlagen intact zijn gebleven.

De waarnemingen in Archis (zie tabel 2) tonen aan dat er in de omgeving al vanaf de prehistorie menselijke aanwezigheid is geweest. Door de goede afdekkende werking van het aanwezige esdek kunnen eventuele vindplaatsen ter plaatse nog gaaf in de ondergrond aanwezig zijn. De waarnemingen bevestigen het continuüm van menselijke activiteiten door de jaren heen.

Afbeelding 6: Gemeente Tubbergen deel Archeologische waardenkaart 2008

Tabel 3: Archeologische verwachting plangebied

Periode	Verwachte vindplaatsstypen	Verwachte grondlaag (diepte)
Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	oude akkers, sloten, ontginningssporen, oude zandpaden	in of direct onder de oude akkerlaag
Romeinse Tijd - Vroege Middeleeuwen	Nederzettingsterreinen, begravingen	direct onder de oude akkerlaag
Bronstijd - IJzertijd	Nederzettingsterreinen, urnenvelden, resten van smeedhaarden, meilers	BC-horizont en top van de C-horizont
Mesolithicum-Neolithicum	Nederzettingsterreinen, jachtkampen,	Top van de C-horizont
Paleolithicum	Losse vuurstenen van bij ontginning verstoorde vindplaatsen	

3 Conclusie en aanbeveling

Op grond van de bestudeerde bronnen kan geconcludeerd worden dat het noordelijk deel en zuidelijk deel van plangebied een hoge trefkans hebben op archeologische resten uit de periode van het Laat Paleolithicum tot en met de Nieuwe Tijd.

Voor het centrale deel geldt een lage tot middelhoge trefkans op archeologische resten uit de periode van het Laat Paleolithicum tot en met de Nieuwe Tijd.

De aanbeveling luidt om in geval van planvorming en voorafgaand aan vergunningverlening voor bodemingrepen vroegtijdig archeologisch onderzoek in de vorm van een verkennend archeologisch veldonderzoek uit te voeren.

De bodem heeft ter plaatse naar verwachting in de bovengrond geen onverstoord profiel meer. Omdat het esdek ter plaatse tussen de 15 en 50cm heeft bedragen kan de diepere ondergrond nog onverstoord zijn. Dit zal met het bodemonderzoek moeten worden bevestigd.

In de verkennende fase dient uitgegaan te worden van 10 boringen per ha (Protocol 1: inventariserend onderzoek). In relatie tot het bouwvlak van ca 9 ha volstaan 90 verkennende grondboringen om het archeologisch verwachtingsmodel en de mate van intactheid van het bodemprofiel te toetsen.

De boringen worden volgens een driehoeksgrid geplaatst met een edelmanboor ($\varnothing$ 7 cm). De minimale boordiepte bedraagt naar verwachting 50 cm-mv en de maximale boordiepte bedraagt 200 cm-mv. De boringen worden doorgezet tot 25 cm in de ongeroerde grond. De boorkernen worden (bij los gepakt zand) gezeefd over een metalen zeef met een maaswijdte van 4mm en onderzocht op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals scherven aardewerk, vuursteen, botfragmenten, fosfaten en houtskoolresten. De boringen worden ingemeten ten opzichte van maaiveld. Op grond van de onderzoeksresultaten zal bepaald worden of nader onderzoek noodzakelijk is of niet.

Verder geldt voor eventuele toevallsvondsten die gedaan worden tijdens de planuitvoering een meldplicht bij het bevoegd gezag (gemeente Tubbergen) zoals vastgelegd in artikel 53 van de Monumentenwet. De resultaten en aanbevelingen uit het bureauonderzoek dienen te worden getoetst en onderschreven door het bevoegd gezag, gemeente Tubbergen en diens adviseur (de heer drs. H. Oude Rengerink, Regionaal Archeoloog van het Oversticht).

Gebruikte literatuur

Aa, A.J. van der, 1839–1851. *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, bijeen gebracht door A.J. van der Aa, onder medewerking van eenige Vaderlandsche Geleerden.* Gorinchem.

AHN, 2008. *Actueel Hoogtebestand Nederland.*

ANWB, 2004. *Topografische Atlas Overijssel. Schaal 1:25.000.* Amsterdam.

Bakker, H. de & J. Schelling, 1989. *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland; de hogere niveaus.* Wageningen.

Berendsen, H.J.A., 2005. *Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's.* Assen.

Berendsen, H.J.A., 2008. *De vorming van het land, inleiding in de geologie en de geomorfologie.* Assen (Fysische geografie van Nederland).

Oversticht, Januari 2011, Nieuwe richtlijnen voor bureauonderzoek.

Projectgroep Dorpsplan Albergen, augustus 2006, *Dorpsplan Albergen*, Albergen.

Kuipers S.F., 1991. *Bodemkunde*, Culemborg.

RAAP-rapport 1606, 2008 Gemeente Tubbergen, *Archeologische waarden en -advieskaart schaal 1:10.000*, Amsterdam.

Stiboka / Rijks Geologische Dienst, 1977. *Toelichting op de legenda van de geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000*, Wageningen en Haarlem.

Stiboka / Rijks Geologische Dienst, 1983. *Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000*, Wageningen.

Stiboka, 1976. *Bodemkaart van Nederland 1:50.000 en toelichting op de bodemkaart*, Wageningen.

Tol, drs. A., 2006. *Leidraad inventariserend veldonderzoek Deel: karterend booronderzoek*, 30 maart 2006 vastgesteld door het CCvD Archeologie, Gouda.

Velde H.M. van der. *Wonen in een grensgebied*, Nederlandse Archeologische Rapporten 40, 2011, Amersfoort.

Geraadpleegde websites:

www.archis.nl; voor informatie over waarnemingen, vondsten, onderzoeken en GWT

www.kich.nl; voor informatie historische kaart 1900

www.watwaswaar.nl; voor informatie historische kaarten

www.ahn.nl; voor informatie hoogte en coördinaten

www.dans.easy.nl voor rapporten

<http://www.heemkundetubbergen.nl>

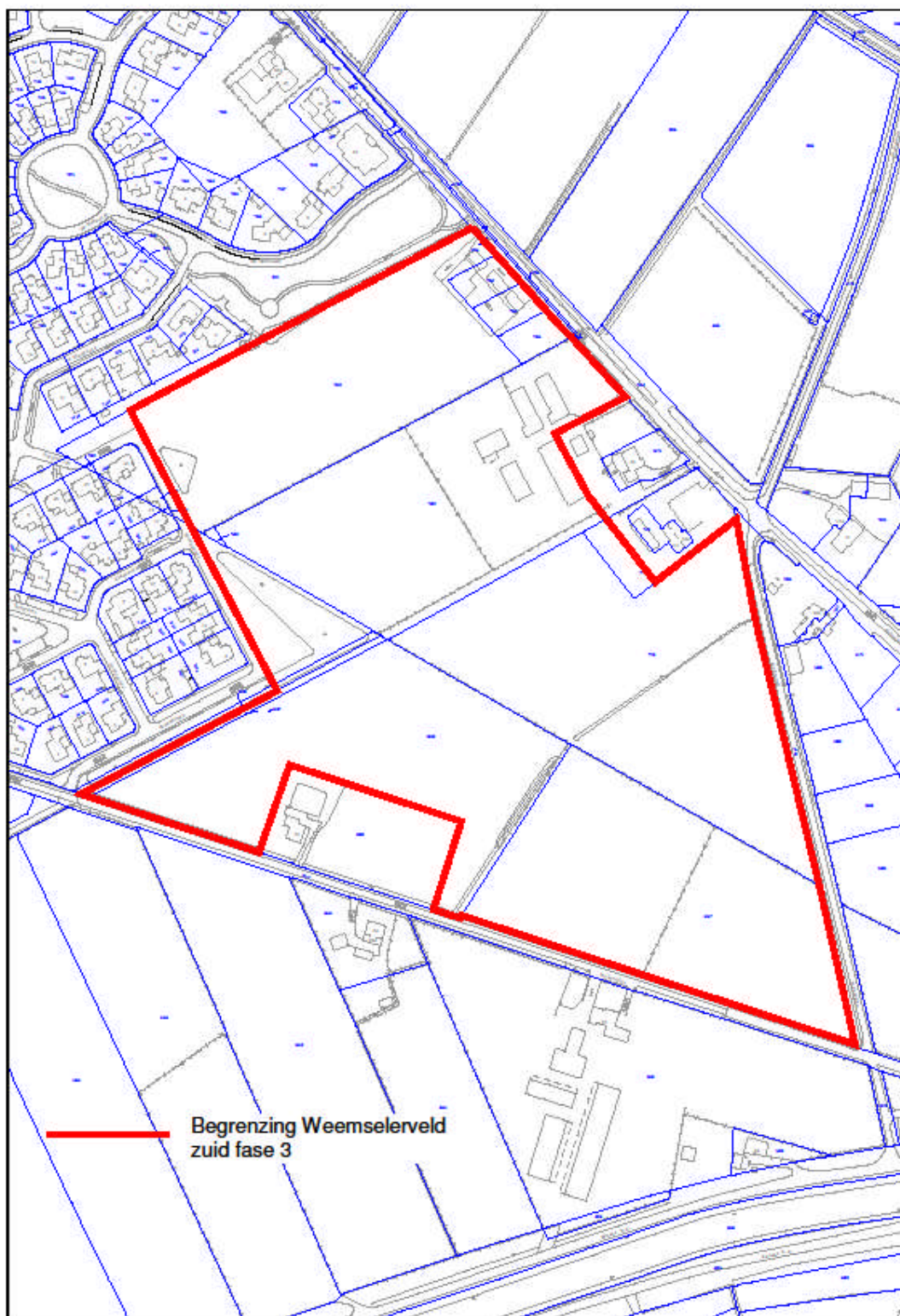

Project : Bureauonderzoek Archeologie Plangebied Weemselerveld Fase 3 te Albergen
Kenmerk : ECU/DIR/HAMA/2011205

BIJLAGEN

Project : Bureauonderzoek Archeologie Plangebied Weemselerveld Fase 3 te Albergen
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/2011205

Bijlage 1: Plangebied

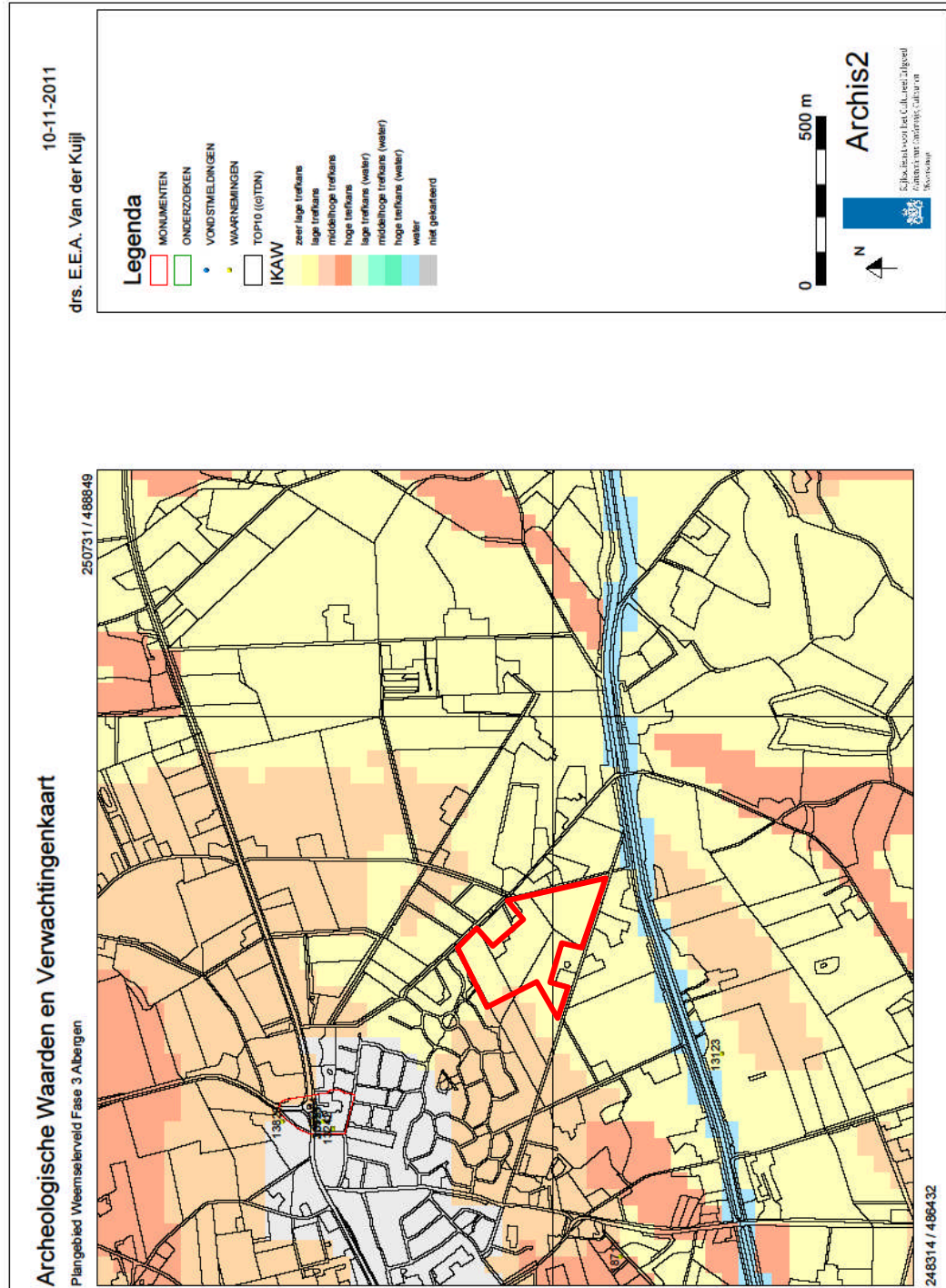

Project : Bureauonderzoek Archeologie Plangebied Weemselerveld Fase 3 te Albergen
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/2011205

Bijlage 2: IKAW en Bodemkaart Archis2

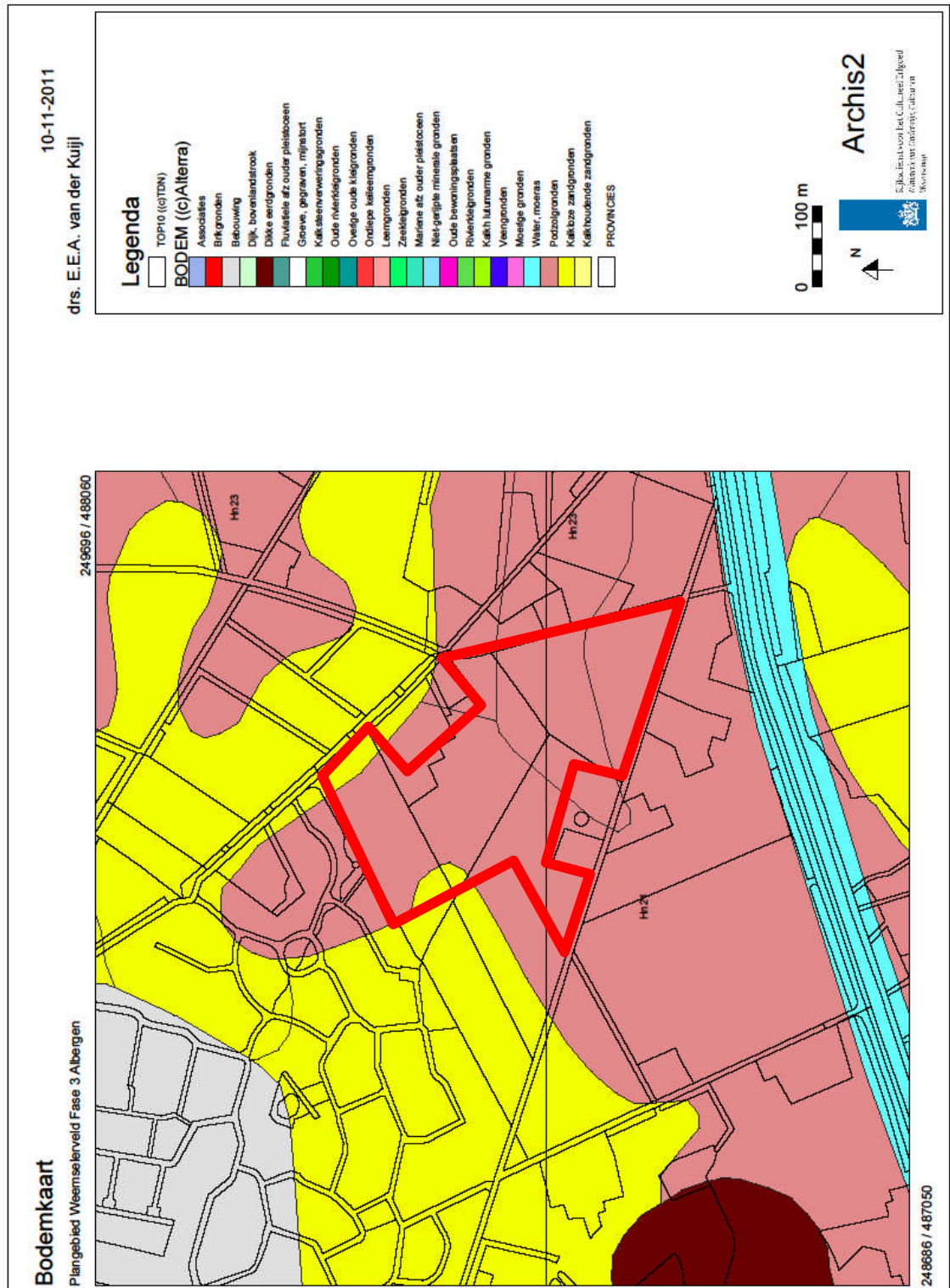
Project
Kenmerk

: Bureauonderzoek Archeologie Plangebied Weemselerveld Fase 3 te Albergen
: EKU/DIR/HAMA/2011205

Project
Kenmerk

: Bureauonderzoek Archeologie Plangebied Weemselerveld Fase 3 te Abergen
: EKU/DIR/HAMA/2011205

Project : Bureauonderzoek Archeologie Plangebied Weemselerveld Fase 3 te Albergen
Kenmerk : EKU/DIR/HAMA/2011205

Bijlage 3: Overzicht van geologische perioden en lijst met gebruikte afkortingen

